DISSERTATIO INAVGVRALIS PHYSICO-MEDICA

DE

BORE FOSSILI SVEVICO HALENSI

19

QVAM

FAVENTE SVMMO NVMINE

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA

PRÆSIDE

N. FRIDERICO HOFFMANNO

ACADEMIÆ ET FACVLTATIS MEDICÆ SENIORE

PRO LICENTIA

SVMMOS IN ARTE MEDICA HONORES LEGITIME IMPETRANDI

D. 12. Jan. Anni MDCCXXXIV.

PVBLICE DEFENDET

AVCTOR

IOANNES FRIDERICVS BEYSCHLAG

HALA SVEVVS.

HALÆ MAGDEBVRGICÆ, Typ. Jo. Chriſtian Hilligeri, Acad, Typogr.

SACRI ROMANI IMPERII
LIBERÆ REIPVBLICÆ,
QVÆ
HALÆ SVEVORVM
EST,
VIRIS ILLVSTRIBVS, MAGNIFICIS, EXCELLENTISSIMIS, CONSVLTISSIMIS, AMPLISSIMIS, PRVDENTISSIMIS
DOMINIS
CONSVLIBVS QVINQVEVIRIS CONSILIARIIS
CETERISQVE
QVIBVS
REIPVBLICÆ SALVS CVRÆ
CORDIQVE EST,

PATRVM CONSCRIPTORVM MEMBRIS SPLENDIDISSIMIS, SPECTATISSIMIS

DOMINIS MOECENATIBVS

ATQVE

PATRONIS SVIS

SEMPER GRATIOSIS, SVMMOQVE VENERATION[E] CVLTV SVBMISSE PROSEQVENDIS

SPECIMEN HOC INAVGVRALE MEDICVM

EA, QVA DECET, OBSERVANTIA

DAT, DICAT, ET DEDICAT

TANTORVM NOMINVM

OBSEQVIOSISSIMVS

AVCTOR.

DISSERTATIO INAUGURALIS PHYSICO-MEDICA

DE

EBORE FOSSILI SVEVICO HALENSI.

PRAEFATIO.

DEum in latebris etiam ſubterraneis mirandum, venerandumque operoſa præbet natura: & quæ in ſacris revelata legimus paginis; non raro ex imis terræ viſceribus confirmari deprehendimus. Prolixum nimis foret, amplis argumentis hanc corroborare theſin, & ſufficiet, ſi paucis duntaxat monſtraverimus, non pauca diluvii univerſalis documenta, in terrarum reperiri gremio. Totum, quod ſummus rerum opifex condidit, univerſum, triplici potiſſimum

 creatu-

creaturarum ordine; minerali videlicet, vegetabili, & animali compoſitum eſſe, neminem latebit: nec quenquam fugiet, cuivis ordini ſeu regno, ſuos terminos poſuiſſe Numen tam certos, ut illos absque ipſius vitæ ac naturæ deſtructione tranſire neutiquam liceat. Metalla, & quæcunque minerali regno accenſentur, tam fixam in terræ penetralibus obtinuerunt ſedem; ut illa egreſſa, vitam, ſi ſic loqui licet, ac vegetationem ſuam amittant. Et qui animali regno tributi ſunt fines, aereo tantum, & aqueo includuntur elemento: quo relicto, non niſi mortua, vel ſaltem morti deſtinata, mineralium domicilio, quod terrarum abyſſus præbet, inſinuantur cuncta animalium: ſi talpas, lumbricos terreſtres, & quædam inſecta, ſuperficiem terræ duntaxat perreptantia, exceperis. Verum enim vero contra has naturæ leges, profundiſſima terrarum loca plena ſunt animantium oſſibus, & non raro talium, quæ, dum vivunt, in remotiſſimis aluntur regionibus, atque jam ab animali mollitie, in lapideam ac mineralem tranſierunt naturam. Noſtra Germania nec Elephantes, nec marina fovet conchilia: quot vero ſunt horum animalium, quæ vel in toto, vel in partibus, ex profundo noſtrorum locorum eruantur. Teſtantur id naturæ curioſorum muſæa, ejusmodi ſubjectis rarioribus plena; rerumque naturalium ſcriptores calculum addunt. Vnde vero tanta peregrina, tantaque fere monſtra ex diſſitis Indiis, ac remotiſſimo Pelago, ad imos noſtræ terræ abyſſos, quibus vix hominibus acceſſus datur, devenerunt? Hæc profecto, maximeque marina conchilia, clariſſimo ſunt argumento, terras olim magnam inun-

inundationem paſſas fuiſſe; non ſuperficialem: repugnat enim altiſſimus effoſſorum animalium ſitus; nec particularem, refragatur enim eorundem præſentia, in cunctis fere regionibus obvia: ſed univerſalem, profundam, ſtupendamque. Hanc ſuggerit naturæ ſcrutinium, ignarum quale illud fuerit diluvium: ſacræ vero litteræ idem deſcribunt ample. Et ex cenſu horum animalium, ad terræ cavernas damnatorum occurrit quoque ſic dictum ebur ac unicornu foſſile: de quo, ſecundante ſummo Numine jam agere conſtituimus, Noſtro enim inſtituto præbuit occaſionem, uberior, quam hujus foſſilis Hala Suevorum ſuppeditavit, copia: cujus hiſtoriam, quantum nobis innotuit, paucis præmittemus.

HISTORIA EBORIS FOSSILIS, HALÆ SVEVORVM REPERTI.

HAla Suevorum, urbs in anguſta valle, quam altiſſimi montes, denſæque ſylvæ undique cingunt, ſita, atque ſuper ſolo, ſalino liquore perfuſo exſtructa, (unde etiam ſal commune ibidem coquitur, cujus naturam D. Lic. HEFFELMEYERVS diſſ. Aldorfi Noricorum, anno 1731. habita explicavit) non raro multam unicornu foſſilis, ex imis terræ cavernis eruti exhibuit quantitatem. Sic annales ſignificant, anno poſt Chriſtum natum 1494. cum ad ædificandam curiam, terra inſigni altitudine perfoderetur, cornu tale maximum, longumque ſine ramis fuiſſe repertum: cujus meminerunt JOANNES LAVRENTIVS BAVSCH *tr. de unicornu foſſili pag.* 180. & CRVSIVS *annal. Suev. Lib. 9. pag. 3. c. 5.*

Dein-

Deinceps anno 1605. haud procul ab urbe in valle quadam, quæ binos pagos, *Neunbronn* & *Hochſtadt* dictos diſtinguit, erutum e terra fuit cornu quoddam, ingentis magnitudinis. Fidem fere ſuperat, ſi dixero, illud pondere ſuo, quinque centenarios omnino ſuperare: at publicis teſtimoniis fultus, hoc aſſeverare poſſum: ſiquidem illud, ferreis incluſum vinculis, adhuc hodie Halæ, in templo, quod S. Michaeli ſacrum eſt, omnium intuentium oculis patet: & in adjecto icone ad vivum delineatur. Huic cornui hæc appenſa eſt inſcriptio:

Tauſend Sechshundert und Fünff Jahr,
Den Dreyzehenden Februarii ich gefunden war,
Bey Neunbronn an dem Hälliſchen Land,
Am Bühler Fluß zur lincken Hand,
Samt groſſen Knochen und lang Gebein,
Sag Lieber, was Arth ich mag ſeyn.

Ceterum intus eſt cavum, ſenſim recurvum, anterius acutum, & colore ſubcinereo oſſa æmulatur, quæ ex agris paſſim eruuntur: de quo inferius agemus, quorſum pertineat.

Neque vero hodie ſolum Halenſe hiſce caret foſſilibus: namque prope urbem eſt fodina, quæ coctoribus laterum præbet limum, illis conficiendis aptum, ex albo rubicundum. Altitudo illius ſex virorum ſuperat longitudinem: dicto autem limo intermixta deprehenduntur varia oſſa alba, cinerea, friabilia, magnorum animalium, noſtris locis inuſitatorum; nec non multa ligna petrefacta; integræ arbores, & permulta unicornu foſſilis fragmenta. Hæc proxime ambit arena,

atta-

attactu gelidiſſima, illisque firmiter adhæreſcit: ſub terra ſunt ponderoſiſſima, & ſuper fornace depoſita, ligno fiunt leviora,

Ad hæc non ita pridem nova, ſed triſtiſſima, ebur hoc in Halenſi ſolo reperiundi, ſeſe obtulit occaſio. Poſtquam enim anno 1728. menſe Auguſto, urbs iſta gravi incendio, quod per hominum memoriam, exceptis levioribus, ab urbe condita tertium eſt, ultra tertiam partem deflagraſſet; & poſthæc in eo eſſent cives, ut inter alias, communes exſtruerent ædes, conventibus publicis tributas: adparuit inter ruinas in profundo terræ, ad altitudinem ſedecim cum dimidio pedum perforatæ, limus rubicundus, qui ſiccatus, & elixatus ſal nitri ſuppeditavit. Cum hoc ingens copia, dicti unicornu foſſilis, levis, ex albo cinerei, atque friabilis, non modo in minoribus fruſtulis, ſed majoribus quoque effoſſa eſt; adeo ut unum, quod tamen neutiquam integrum erat, longitudine ſeptem cum dimidio pedum, craſſitie duodecim digitos expleret. Et hæc eſt hiſtoria eboris foſſilis, Halæ Suevorum, diverſis temporibus reperti. Neque vero Hala Saxonum vacua eſt dictis foſſilibus, quorum quamplurima, & varii generis oſſa, cornua, dentes, diverſorum animalium, in illuſtris PRÆSIDIS Muſæo exſtant, quæ maximam partem in Halæ confiniis reperta ſunt. Cum primis inter ea magnitudine reliqua ſuperat dens quidam elephanti, duodecim librarum pondus æquans, quem verbis *Excellentiſſimi* SCHVLTZII, prout in *Commerc. Litter. Norimb. anno 1732. pag. 405.* ſe habent, ſic deſcribimus: *Dens ille, omnibus genuinitatis ſignis conſpicuus, ex lapidicina Eſperſtadienſi eſt erutus. Pagus hic eſt tribus horis*

hinc diſtans, in via illa, quæ Querfurtum ducit, comitatui Mansfeldiæ adſcriptus. Cæditur ibi lapis calcarius, ad marmor gryſeum accedens, cujus multus uſus eſt ad pavimenta ædium ſternenda, & ſcalarum gradus conſtruendos. In medio talis ſaxi, ad viginti pedum profunditatem, repertus hic dens fuit; ſed quod dolendum, ab incautis operariis in tria fruſta contractus prodiit. Duas ulnas æquant juxta ſe poſita fragmenta: anterior tamen, quæ in apicem obtuſum excurrit, portio, acquiri non potuit; interim conjectura eſt, illam ad minimum ulnæ quadrantem æquare debere. Ipſum ebur temporis diuturnitate, & aquarum calcariarum virtute, ita molle, & fragile redditum eſt, ut facili negotio comminui poſſit. Propterea Vir Illuſtris, circulis, ex orichalci lamellis circum ductis illud muniri curavit. Prope ipſum inventa ſunt alia oſſa, ſed diuturnitate temporis tam fragilia facta, & ab operariis tam male comminuta, ut qualia ſint, dijudicari non poſſit: melior tamen fortuna fuit dentis alicujus, quem molarem puto, qui ſatis integer allatus eſt, & cum reliquis aſſervatur, &c. Hæc foſſilia nobis occaſionem dederunt, de iis, ſpeciatim ebore foſſili, paulo prolixius agendi; quod Numen ex alto ſecundet.

§. I.

DIverſa ſunt, quibus hoc foſſile inſignitur, nomina; & ex his præcipua, unicornu foſſile, ebur foſſile, & ſpodium foſſile. Ratio cognominis, quo foſſile dicitur, facile patet; quoniam nempe non habetur, niſi ex profundo terrarum effodiatur. At ebur nuncupatur, quia colore ac figura verum ebur, ſeu quod idem eſt, dentem elephantinum apprime æmulatur; atque a non paucis non ſine ratione

pro

pro ipſo elephantorum dente, inter univerſale totius mundi diluvium, a fluctuantibus aquis, ad terræ interiora latibula demandato habetur. Vnde etiam Spodii nomen derivatur. Spodium enim, licet generatim cinerem, cum primis metallicum denotet; ſtrictiori tamen ſignificatu, indicat ignis tortura calcinatum ebur. Quum vero foſſile ebur, plerumque calcinatum ac friabile reperiatur; inde vocatur ſpodium.

§. II.

Hæc itaque duo nomina naturæ rei omnino convenire videntur: at tertium, quod unicornu audit, reſpectu originis, vulgi fabulis, figmentisque debetur. Dicunt enim, foſſile noſtrum, ſi æmuletur cornu, nihil eſſe niſi cornu iſtius animalis, quod rariſſimum dicunt, unicornem vel Monocerotem, ein Einhorn, olim ab ipſo vel deciduum, & in terræ abyſſum ſepultum, vel in dilluvio hincinde ſubmerſum. Si conſulamus hiſtoriæ animalis ſcriptores; quatuor in iis recenſeri deprehendimus animantium terreſtrium unicornium genera. Primum eſt Rhinoceros, qui cornu reflexo, & adunco præditus, hoſtisque dicitur elephantorum. Conf. PLINIVS *hiſt. anim. L. 8. cap. 20.* Alterum ſunt boves Indici, conf. idem PLINIVS *cap. 2.* Tertium aſini Indici, de quibus legas ARISTOTELEM *hiſt. anim. Lib. 2. cap. 1.* ÆLIANVM *de anim, Lib. 4. cap. 52.* & quartum denique eſt Origes, ſeu capræ genus; cujus meminit, BARTHOLINVS *tr. de unicornu p. 65.* De horum exiſtentia, nullum eſt dubium, ſi ſcriptoribus fides haberi poteſt, non auritis ſolum, ſed etiam oculatis teſtibus: quod autem Monocerotem, ſeu Vnicornu *κατ' ἐξοχὴν*

 dictum

dictum attinet; varia quidem de ipſo narrant antiquiores, ſed quivis eorum peculiarem, & ab alio diverſam ſuggerit deſcriptionem, meram fere olentem fabulam.

§. III.

Cum primis ridicula ſunt, quæ Hebræorum magiſtri de hac fera, Monocerote, perhibent. R. *Juda* in libro *Rabba* refert, illam tantæ conditam fuiſſe magnitudinis, ut a Noacho arcæ ſuæ includi nequiverit. R. *Jacobi* in Comment. *ad Pſ. 22. v. 22.* narrat, Davidem paſcendo forſan gregi intentum in unicornem dormientem aſcendiſſe; cum corporis & cornu vaſtitate, montis ſpecie deluſus eſſet. Interea, dum excuſſo ſomno elevaretur Monoceros, perterritum Davidem, feræ, quam montem crediderat, inſidentem, verſis ad Deum votis, templum ejus longitudinis, quam cornu Monocerotis æquabat, centum videlicet cubitorum, ſerio voviſſe, ſi præſenti eriperetur periculo. Deum precibus annuiſſe, & in terrorem Monocerotis immiſiſſe leonem; unde ita increviſſe timorem Davidis, ut exclamaſſet: Salva me Domine ex ore leonis; & a cornibus unicornium eripe me.

§. IV.

Forſan hæ, ſimilesve Judæorum traditiones, anſam præbuere tot de Monocerote commentis. Si vero ſcriptores rerum naturalium evolvamus; occurrunt multi, qui dictæ beſtiæ exiſtentiam defendunt, formamque deſcribunt. Ex horum numero ſunt SOLINVS *Polyhiſt. cap. 55.* PLINIVS *nat. hiſt. Lib. 8. cap. 21.* ÆLIANVS *Lib. 16. de animal. cap. 20. & Lib. 17. cap. 44.*

ISI-

ISIDORVS *Lib. 12. Etym. cap. 2.* GARCIAS AB HORTO *Lib. 1. arom. hiſt. cap. 14.* & LVDOVICVS VARTOMANNVS *Lib. 1. navigat. cap. 18.* qui ſe ipſum duos vidiſſe adfirmat. Verum ob plane variam, quam exhibent, hujus animalis deſcriptionem, vero omnino ſimillimum eſt, auctores iſtos nunquam nec vivum, nec mortuum vidiſſe iſtud. Quare non pauci quoque de ejus exiſtentia dubitarunt, quos inter MERCVRIALEM *tr. de febribus Lib. 5.* PARÆVM *Lib 20. cap. 39.* SACHSIVM *in Monocerol. pag. 38. allegaſſe ſufficiat.* Quicquid autem ſit; cum ab omnibus Monocerotis cornu colore nigrum deſcribatur; illud vero foſſile, quod ex terris eruimus, album ſit ac ſubcinereum, certa ſequitur concluſio; hocce foſſile, neutiquam pendere a ſic dicto Monocerote.

§. V.

Nihilo tamen minus haud ſtatuerem, inane Monocerotis eſſe nomen, nec ulli animalium competere; ſed facio cum aliis auctoribus, qui experientia multiplici fulti, & tanquam αὐτόπτοι teſtes, affirmarunt, monocerotem, animal & monſtrum eſſe marinum, balænarum genus, in Grœnlandico mari reperiundum: id quod OLAVS MAGNVS *Lib. 21. cap. 10.* THOMAS BARTHOLINVS *hiſt. anat. Lib. 4. cap. 4. ac tr. de unicornu pag. 164.* TVLPIVS *Lib. 4. obſ. med. cap. 59. & SACHSIVS Monocerol. pag. 26. ſeqq.* atteſtantur, & ipſam animalis anatomiam ſuppeditant. Huic animali aſſignant cornu longiſſimum, mucrone acuto præditum, rectum, durum, cavum, tamque album, ut nitidiſſimo ebori videatur ſimillimum. Jam vero ex effoſſis unicornibus ea,

quæ olim celebriora fuerunt, veluti Dionyſianum, Veneum, Antwerpienſe, Helveticum, Ultrajectinum, &c. dicto balænæ cornui per omnia fuerunt ſimilia; uti fuſius explicat SACHSIVS *dicto libro pag. 83.* Ergo veriſimile eſt, ea foſſilia, quæ indeſcripti cornu forma in terræ paſſim reperiuntur gremio, eſſe dentes ſeu cornua illius piſcis: de quo infra plura loquemur.

§. VI.

Iam revertimur, unde digreſſi ſumus, & monendum putamus: per ebur, ſpodium, ac unicornu foſſile, intelligi illa ſubjecta duriora atque ex albo cinerea, quæ oſſibus animantium ex ovo ſimilia, ex profundis terrarum cavernis eruuntur: preſſius enim illa deſcribendi, hic nondum locus eſt. Inſerta plerumque ſunt terræ limoſæ ac arenoſæ: & quod natalem locum attinet, illum in multis Europæ regnis reperiri, auctores fide digni perhibent. Cumprimis hujus foſſilis ferax eſt, ſpecus ille ſubterraneus Hercyniæ prope Elbingerodam, quem dicunt die Baumanns-Höhle: ubi permulta eboris foſſilis fragmenta & olim eruta ſunt, & adhuc eruuntur: quorum quædam admodum curioſa in Illuſtris Præſidis Muſæo conſpicere licet. Conf. etiam GESNERVS *de lap figur. pag. 158.* NEANDER *Phyſices Part. I. pag 128.* FR. IOEL. *Pract. T. V. Sect. 3. pag. 139.* Effodi quoque ebur noſtrum, in Thuringia, teſtatur LIBAVIVS *part. 3. ſingular. L. 8. C. 17.* In Miſnia, FABRICIVS *annal urb. Misnæ L. 3.* in Haſſia SCHROEDER *pharm. med. chym. l. 3. c. 4.* GESNER *l. c. pag. 254.* non procul a Spira EISEN MENGER *tr. de. febrib. mal. pag. 36.* porro in Suevia, Helvetia, Bohemia, Moravia, Sileſia, Franconia, Italia &c.

Conf.

Conf. BAVSCHII *tr. de. Unicorn. pag. 189. ſeqq.* Nec Hali Saxonum deſtituta in ſuis terræ cavernis, hoc foſſili ſubjecto eſt: teſtante D. D. LERCHIO *in diſſ. de Oryctographia Halenſi*, quam ſub Illuſtri Præſide noſtro ventilavit; *pag. 41.*

§. VII.

Hoc loco peculiaris debetur animadverſio, illis oſſibus, quæ in Siberia reperiuntur, de quibus NOVELLAE PETROBVRGENSES, maximeque adjectæ ipſis epicriſes, nos certiores faciunt: neque minus in ACTIS SVECIAE *Tom. II. anno 1725.* fuſius agitur. Vberrimus ibidem oſſium, ex imis montium proventus eſt, inſignisque varietas, veluti crania, vertebræ, coſtæ, tibiæ, brachia atque dentes &c. tantæ quidem magnitudinis, ut Elephantum oſſibus valde ſint æqua, quin non raro ea largiſſime ſuperent. Pleraque poroſa ac friabilia conſpiciuntur, præter dentes, quos tantæ duritiei inveniunt, ut eadem inde parare poſſint vaſa, quæ verum ebur ſuppeditat. Quin ſtupenda eſt magnitudo, dentis cujusdam, in dictis NOVELLIS *de anno 1730. pag. 323.* allegata, qui pondere ſuo 280 libras ſuperavit, & paullo recurvus fuit, ſicut & plurimi reliquorum adparuerunt.

§. VIII.

Neque vero alienum erit, ex iisdem Novellis hic repetere, opinionem, quam incolæ Siberiæ, de horum oſſium origine fovent. Putant nimirum, eſſe quoddam animal, Elephanti magnitudine, colore nigrum, binis cornibus inſtructum, quod Mammont dictum, non niſi in profundo terrarum commorari poſſet; quoniam aëri

expo-

expoſitum ſubito periret. Et his deberi oſſa prægrandia exiſtimant; maxime cum illa vetuſtate diverſa, & plus minus recentia adpareant. Erroneam eſſe opinionem, quis non videt? Verum Eruditiſſimus Societatis Petropolitanæ Collega, BAYERVS egregie monſtravit, ortum hujus fabulæ in acceptum ferendum eſſe, ALCORANO TVRCARVM, ex cujus 27. *Surata* recenſet monſtroſum Mahomedis, de beſtia, terræ exploratrice, atque ſub finem mundi terram egreſſura, commentum: ſimul vero ex MSCtis chronicæ Ruthenicæ oſtendit, Tartaros olim, Muhamedana religione imbutos, Siberiam inhabitaſſe: unde eam traditionem derivat.

§. IX.

His in parentheſi allegatis, devenimus ad nodoſam quæſtionem; num ebur foſſile ad animale, anne minerale pertineat regnum? Vtraque opinio ſuos invenit Patronos. Sunt enim, qui figura horum ſubjectorum, oſſa animalium exacte referente, convicti, illa ad animale regnum numerare voluerunt; ſed dum concipere haud quiverunt, unde animalia ad tantam terrarum abyſſum devenerint; illa potius ad minerale regnum accenſere maluerunt. Habent itaque ebur foſſile pro marga, a ſubterranea aqua ſeu liquore lapidifico ſoluta, & poſthæc, evaporata ſubtiliori materia, in lapideam, friabilem, oſſibus uſtis ſimilem ſubſtantiam coagulata. Figuras autem tam varias, tamque mirabiles ludentis naturæ beneficio deberi autumant; prout enim marga illa, adhuc mollior, in hanc vel illam terræ cavernulam, ſeu cavitatem incideret: augeri atque creſcere in illa tam diu, quam multo fortior incumbentis terræ eſſet reſi-

ſtentia,

ſtentia, atque ſic explere ſuam matricem, ejusque figuram æmulari. Defendunt hanc opinionem BOETIVS A BOOT, OLAVS WORMIVS, BARTHOLINVS, BAVSCHIVS, eamque fuſius explicare conatur RHIEM *diſſ. de ebore foſſil. Aldorffi Noricorum anno 1682. habita* §. 16. Argumento illis ſunt variæ figuræ, vel vegetabile, vel animale aliquod æquantes, quæ in lapidibus, quos nemo ex animali ſeu vegetabili regno generatos diceret, inſigni arte inpreſſæ non raro deprehenduntur. Quidni igitur, putant, natura jocans lapides in figura cornuum ac dentium efformare poſſet: eum illa, teſte AGRICOLA *de nat. foſſil. Lib. 7. cap. 22.* lapidis arborum ſimiles procrearet?

§. X.

WOLFFGANG WEDELIVS, Vir celebris, *Progr. de ebore foſſili*, diſtinctione quadam ſibi conſulturus, dividit unicornu fosſile in figuratum, & formam dentis aut osſis cujusdam diſtinctius exprimens; & minus figuratum, aut irregulari forma præditum. Prius pro veriis animalium osſibus, longo tempore ad terram damnatis, omnino habet; alterum vero pro minerali marga, ae vera ſaxorum medulla, quæ mediae inter bolum & cretam eſſet naturæ, venditat. Et deniqne BECHERVS, unicornu fosſile ex aqua ſulphurea coagulata generari ſcribit, *Metallurg. part. 1. pag. 5.*

§. XI.

Verum enim vero, juxta noſtram ſententiam, chymica horum ſubjectorum analyſis, docere nos debet, cujusnam ſint proſapiæ, Prius vero, quam illam perquiramus; monere juvabit, figuras vegetabilium ac ani-

nimalium lapidibus impreſſas, neutiquam jocantis, ludentisque naturæ teſtimonium præbere; tantum abeſt, ut potius confirment, vera animalia vel vegetabilia, terrarum profundo immiſſa, earundem auctores fuiſſe. Quum enim vegetabile, aut animale quodcunque terra obrutum, incidit forſan in materiam tophaceam, mollem adhuc, & perfunditur poſtea ſpiritu ſeu aqua lapidifica: imprimit ſua veſtigia matrici ſuæ, ipſum vero vetuſtate tempotis corrumpitur. Hæc vocantur incruſtata; & differunt a petræfactis, quæ ſunt partes animalium ſeu vegetabilium in lapideam revera mutatæ ſubſtantiam. Illa deprehenduntur in tophaceis; hæc calcariis lapidibus. Neque vero ab iſtis ad oſſa, ſub eboris foſſilis nomine reperiunda concludere licet; quippe quæ ad minerale regnum neutiquam pertinere, eorundem principia, ac alia experimenta confirmant.

§. XII.

Quod ſi igitur ebur foſſile, chymico ſubjiciamus ſcrutinio, illud non ſecus ac alia oſſa præbebit deſtillatione ſal volatile ſiccum ac fluidum, & non nihil olei empyreumatici: uſtum dein in occluſo nigreſcet; aperto igne in albam terram vitreſcibilem abibit, a qua ſal quoddam fixum elui poteſt: quod cum nitro mixtum in alcalinum corpus redigi, & eum parca frittæ vitri copia maritatum, in vitrum ſemi opacum lacteum commutari poteſt: quemadmodum SAMVEL CARL *in Lapide Lydio* fuſius demonſtravit. Jam vero cuncta hæc phœnomena, non niſi ad animale regnum adplicari poſſe, perpetuæ eſt obſervatiouis: Ergo ebur foſſile, ſobolem eſſe regni animalis nemo negare poterit.

Neque

Neque enim attinet nos, ſive ſit illud figuratum, ſive minus tale: hoc enim olim figuratum eſſe potuit, & forſan vel temporis vetuſtate, vel effodentium incuria in plures partes disſciſſum fuit. Interim non negamus, quin dentur non figurata fosſilia, vulgo pro ebore foſſili venditata; quæ revera mineralis ſunt proſapiæ, & margæ ſeu medullæ ſaxorum nomen merentur: verum ebur ſeu unicornu fosſile incongrue dicuntur.

§. XIII.

Quæ cum ita ſint; per ebur, ſpodium, ſeu unicornu fosſile, nihil aliud intelligo, quam oſſeam, cujuscunque ſit, animalis partem, olim intra terras abſconditam, & in earum profundis ſpeluncis, continua aquarum evaporatione, philoſophice calcinatam. Aſſentitur huic ſententiæ HOEHSTEDERVS, dum *obſerv. medicin Dec. 5. caſ. 9. ſpodium*, inquit, *non eſt metallicum ſed oſſis cujusdam portio, ſiccitate terræ exſiccati, ſive jam ſit elephanti, ſive alterius animantis os vel cornu.* Et ſi conferamus affectiones, quæ huic ſubjecto competunt, eas omnes ita comparatas eſſe reperiemus, ut osſibus calcinatis adprime conveniant. Tales ſunt 1) ratione conſiſtentiæ, quod ſit ſubjectum friabile, levi unguium raſuræ obtemperans, & ope mortarii in pulverem facile redigendum, 2) ratione coloris, quod ſit album, cinereum, punctis nigris notatum: oſſa vero animantium ad albedinem omnino calcinari, notum eſt: 3) ratione odoris, quod carbonibus injectum, empyreumaticum animalem ſpiret odorem; & Bauſchius tract. de unicornu fosſili, hunc obſervavit valde gratum, ſimilem ei, quem lac cum amygdalis tritum exhibet: 4) ratione ſa-

poris, quod terreum, cretaceumque præbeat, & linguæ adhæreſcat; & quod 5) denique aquæ immiſſum cum ipſa ebulliat: quæ cuncta phœnomena a natura oſſis uſti, ſeu calcinati neutiquam aliena ſunt.

§. XIV.

Neque vero dixerim, cuncta oſſa, quæ ex terræ latibulis eruuntur, eſſe ſemper calcinata: dantur enim etiam petræfacta, ſed hæc ad eboris foſſilis claſſem minime pertinere ſtatuo. Præterea calcinationis gradus valde differt: quædam enim adeo friabilia ſunt, ut mox manibus conteri queant; quædam vero duriora, ac recentibus fere ſimilia deprehenduntur, ut limæ ſubjici, ac varii generis vaſa inde parari poſſint. Hæc differentia triplici nititur fundamento: vel enim dependet ab ipſa loci natalis diverſitate, vel ipſius oſſis varia conſtitutione, vel denique temporis ratione, prout plus minusve diu os tale a terra ſepultum fuit. Sic conſtat, arenoſa loca ad calcinanda oſſa eſſe aptiſſima; dentesque minus obſecundare calcinationi, quam alia oſſa.

§. XV.

His præmiſſis, jam ſuccedit determinanda quæſtio, cujuſnam animalis ſint oſſa, ſub terris reperiunda? Mea quidem ſententia neutiquam ad certum animantis genus reſtringere licet effoſſa paſſim oſſa: ſed ea variis animalibus propria reperiri. Quæ in forma oblongi cornu conſpectui ſe ſiſtunt; vulgo quidem, ſed falſo Monoceroti terreſtri attribui, ſupra dictum eſt: plerumque Elephanti oſſa ob, magnitudinem accuſantur; quid? quod vulgus non raro ſe Gigantum ſeu Enackim ſceleta videre credat. Verum certitudo in ejusmodi caſibus

bus obtinebitur, ex collatione repertorum oſſium, cum deſcriptione ac Sceletis aliorum vivorum animalium. Frequentiſſima ſunt elephantorum oſſa: unde quoque nomen eboris originem traxit: Hæc cognoſcuntur facile, ſi conferantur cum Anatomia Elephanti, quam Dublini in Hibernia anno 1681. dedit, Anglicoque idiomate publici juris fecit A. MOVLINVS. Ad hujus normam examinavit, totius Sceleti anno 1696. Tonnæ in Thuringia effosſi figuram, ERNESTVS TENTZELIVS, peculiari epiſtola, ad Antonium Magliabechium exarata; atque deprehendit, Sceleton illud Elephantico ex ovo fuiſſe ſimile. Verum præter Elephantina, aliorum quoque animantium oſſa, terræ damnata latere, quis negaverit? Muſeum rerum naturalium, quod in Orphanotrophæo Hallenſi floret, oſtendit cornu magnum, bovis Polonici ſimile; quod integro bovis ſceleto, ad albedinem calcinato, & ante aliquot annos in arena prope Hornburgum reperto adhæſit. Non procul quoque ab Hala Saxonum, in pago Bitzthal, erutum aliquando fuiſſe cornu rupicapræ, teſtatur D. D. LERCHE, *in allegata ſuperius diſſ. pag. 41.* De Sceleto alcis Maslæ detecto, eruditam relationem ſcripſit HERMANNVS. Et quod ſpeciatim cornua iſta paſſim effoſſa attinet: ea, ſi deſcriptioni Monocerotis marini, â SACHSIO *in ejus Monocerologia* delineati & Narwhal dicti, convenerint; pro hujus cornu, vel potius dente haberi omninó poſſunt. Conf. THOMAS BARTHOLINVS *tr. de Unicornu, pag.* 112. & OLAVS MAGNVS. Sic JOH. SEYFRID *medull. memorab. nat. fol. 593.* tradit, anno 1663. Quedlinburgi in campoquodam integrum monocerotis ſceleton, capite elevato fuiſſe repertum,

cujus fronti cornu plusquam quatuor cubitos longum adhæſit.

§. XVI.

Intricatior vero eſt diſquiſitio; unde animantium, nobis plane peregrinorum oſſa, ad noſtram devenerint terram? HOECHSTEDERVS *obſ. med. dec. V. caſ. 9. pag. 651.* non naturæ artificio, ſed mercatorum aut diligentia aut aſtu, erui hoc foſſile ebur credit. Neque etiam negandum eſt, quin ſæpius impoſtorum lucro inhiantium verſutia fiat, ut os quoddam animantis, arte calcinatum, arenis profundius mandetur; tumque illud erutum, pro naturæ artificio, ac genuino ebore foſſili, caro pretio vendatur: quemadmodum id ipſum in ſpecu illo ſubterraneo, quem die Baumanns-Höhle dicunt, factum fuiſſe, ipſe teſtatur Excellentiſſimus Præſes. Verum enim vero, exinde in totum, ſpodii foſſilis, natura calcinati exiſtentiam negare velle; repugnat experientiæ, qua illud ex profundis terrarum latibulis, ad quæ nemini hominum acceſſus ferme fuit, erutum eſſe, non pauci fide digni teſtantur viri.

§. XVII.

Quare vero ſimillimum pluribus eruditorum viſum fuit, quod dicta oſſa tempore diluvii univerſalis, ſub terra fuerint recondita. Docent nimirum ſacræ litteræ, eo tempore non modo totum terrarum orbem undique aquis inundatum fuiſſe; verum etiam omne terreſtrium animantium, quæ Noachus arcæ ſuæ haud incluſa habuit, genus periiſſe. Quidni igitur fieri potuit, ut Elephantorum, & aliorum animantium cadavera ex Africa, aliisque remotiſſimis terris, rapidiſſimo aquarum

rum fluctuantium impetu, ad Europam, ejusque varias regiones deportata fuerint: quæ vaſtisſima ſua magnitudine, defluentibus poſthæc aquis, terra ſpecifice graviora, huic ſe profundius immerſerunt. *Namque ne terra quidem potuit firmare ſuum ſolum, quin & deſuper experta fuerit ſuccusſationes illas, everſa, disjecta, disrupta, quaſſata, neque enim verba ſuppetunt ſatis ad id exprimendum: & preſſione illa duplicata irati ætheris, & rarefactarum, ebullientium, ferocientium aquarum, motus inteſtinos in viſceribus ſuis, in centro quaſi ſuo, paſſa horrendiſſimos, ſumma imis, ima ſummis turbata, confuſa, diruta, univerſa*, inquit, WEDELIVS *Progr. de unicornu foſſili pag. 15.* Atque ſub hoc eodem diluvio factum eſſe credo, ut monſtra marina ad hæc vel illa loca devoluta, exſiccata paululum aqua, ibidem ſubſtiterint.

§. XVIII.

Neque obſtat, quo minus credamus, particulares terrarum inundationes antiquisſimis temporibus hinc inde factas, iisque varii generis animantia, præſertim indigena, ſuffocata, ac in profundum præcipitata fuiſſe. Sed nec inficias iverim, quin ipſi homines conſulto animantium cadavera in profundas devolverint cryptas, quæ temporis vetuſtate arena, terraque adimpletæ fuerunt. Accedit proximior origo illius eboris ac unicornu foſſilis, quod in Italia reperitur: ſiquidem notum eſt ex Romana hiſtoria, Hannibalem olim quam plurimos in Italiam transtuliſſe Elephantos; qui mortui, ac tandem terræ demandati fuere. Conf. CÆSALPINVS *tr. de metallicis Lib. 2. cap. 40.* Quicquid vero ſit, devenerint hæc foſſilia in terram, undecunque velint:

ſatis

ſatis eſt, quod pertineant utique ad animale regnum, teſtante non ſolum figura, ſed & analyſi chymica.

§. XIX.

His diductis, ſpecialius conſideranda veniunt momenta quædam, quæ circa hiſtoriam eboris foſſilis, Halæ Suevorum eruti notari merentur. Atque primum occurrit cornu illud ſic dictum, in templo S. Michaëlis appenſum, de quo videndum, quale ſit. Ex proſapia monocerotis marini illud eſſe, refutat hujus deſcriptio â SACHSIO *pag.70.* allegata: ſiquidem illud recto itinere in acutum decurrit apicem. Noſtrum vero cum recurvum paullo ſit, videtur referrendum eſſe, ad dentes Elephantinos. Sed deterrere, fateor, ab exacta determinatione, nos poſſet ſtupenda illius magnitudo, qua quinque adæquat centenarios. Interim periculum faciemus, an ex ſcriptorum teſtimoniis, & analogia, huic magnitudini aliquam fidem conciliare queamus? Antiquiſſima hiſtoriarum monumenta, de magnis Elephantis, eorumque dentibus multa litteris conſignarunt. ERASMVS FRANCISCI memorat ejusmodi dentis, 150. libras pendentis; & VARTOMANNVS in Sumatra duos vidit, qui appenſi 336. libras pendebant. Nec minoris molis illi fuiſſe debuerunt dentes, quos, teſtantibus PLINIO, ac POLYBIO in diſſitis ac extimis Africæ oris incolæ, poſtium palorumque loco uſurpant. Quamvis enim Elephanti illius, quam tales dentes indicant, magnitudinis noſtris temporibus ſint rariſſimi, quin vix occurrant: forſan tamen in remotioribus terris, quas nemo noſtratum acceſſit, reperiuntur, aut forſan antiquisſimis temporibus ita reperti fuerunt.

runt. Ceterum & color, & acuminata, recurvaque figura, & cavitas, Cornu Halenſis, ſignificant, illud ad Elephantinos dentes eſſe referendum.

§. XX.

Quod attinet ea ſpodii foſſilis fragmenta, quæ hodie adhuc circa Halam Suevorum eruuntur, cumprimis ea, quæ fodina limoſa præbet: notari meretur, quod cuncta & oſſa calcinata, & petrefacta, tam ligna, quam animalia plerumque deprehendantur, in terra calcarea, argillacea ac arenaria; quoniam hæc, illis ſubjectis fovendis aptisſima eſt. Contra incruſtata in terris potisſimum tophaceis quieſcunt: in Tuff⸗Stein. Deinceps memorabilis eſt altitudo loci, unde effoditur: quæ in hac fodina ſex virorum longitudinem ſuperat. Obſervamus enim, hoc foſſile ſubjectum plerumque inſigni profunditate ſub terra ſepeliri. Posſidet etiam Illuſtris Præſes, dentem elephantinum recurvum, qui in pago quodam, Eſperſtedt dicto, haud procul ab Hala Saxonum ſito, ſuper lapideis ſtratis, profunditate viginti quatuor ulnarum ex terra, cum multis aliis osſibus, in fruſta diſcisſis, fuit repertus.

§. XXI.

Quæ ſub ruinis incendio abſumptorum urbis domiciliorum reperta ſunt eboris foſſilis fragmenta: absque dubio talia fuiſſe, multa ſunt, quæ teſtantur momenta. Primum limus rubicundus, qui ſal nitri, cujus ſpiritum quidam lapidificum vocant, præbuit, aptus eſt ad fovenda talia ſubjecta. Deinceps animalem ejus naturam teſtantur, friabilitas, color ex albo cinereus, & quod ab Illuſtri Præſide carbonibus injectum,

fœtorem ſparſerit animalem. Nec dubium eſt, quin fruſtum illud magnum, ſeptem cum dimidio pedes longum, ſi integrum fuerit, accuratius oſtendiſſet, ad quod animalis genus pertinuerit: de quo tamen juſta eſt ſuſpicio, Elephantis eſſe dentem, cumprimis, quoniam talis adhuc minor, & reliquis fruſtis recentior in eodem loco fuit repertus. Ceterum adhuc monere decet, foſſile noſtrum ubi reperitur, non uni cuidam loco includi, ſed late diſpergi, claro documento, quod in hiſce locis numero plura animantia ſuum obtinuerint domicilium.

§. XXII.

Addemus adhuc pauca de uſu medico noſtri foſſilis: atque primum quædam de unicornu veri virtutibus ex veteribus excerpemus. Hujus enim vim contra venena ſummam, & fere magicam deprædicarunt, adeo, ut auro pretio æquale olim fuerit æſtimatum. PHILOSTRATVS LEMNIVS *in vita Apollonii Thyanei L. 3. cap. 1.* & AELIANVS *Lib. IV. de animal. cap. 52.* teſtantur, Indos ex illis cornubus feciſſe pocula, referentes, nullis morbis, nec veneno affici inde bibentes. Vnde Poeta cecinit:

Vnaque in fronte ſuperbi
Cornu, quod Reges Indorum protinus aureis
Orbibus includunt, & vina liquentia potant,
At tum nec morbos uti ſentire feruntur,
Nec quæ inter menſes occulta hauſere venena.

Verum ſicuti exiſtentia ipſius animalis dubia eſt: ita vires quoque ipſius cornu nullæ ſunt; & ſi etiam illud

revera

revera exiſteret, nullam tamen aliam ipſi virtutem attribuere poſſemus, quam quæ cornu cervi ac ebori recenti ineſt.

§. XXIII.

Majori fundamento itaque de unicornu foſſilis effectu medicinali diſſerere licebit; in quo extollendo valde ſunt occupati quidam medicorum, dum illud effectibus ſimile pronunciant recenti monocerotis cornui; cum primis ſi recens fuerit. Notabilis eſt hiſtoria, quam de ea refert PHILIPPVS HOECHSTETTERVS, *cum obſ. med. decad. V. caſu 9. p. 636.* ita ſcribit: *Obtulimus duobus canibus æqualis ſtaturæ, utrique nucis vomicæ in lacte drachmam unam, uni eorum vero unicornu veri raſuræ paullo poſt ad grana duodecim in eodem ſucco: ambo convulſi miras ſenſere contorſiones, a quibus alter, cui cornu exhibitum erat, vomuit, & convulſiones leviores ſenſit, qui vivus & alacer tertio dimiſſus eſt die: alter qui ſolam nucem ſumſit, multis agitatus convulſionibus, ſpatio mediæ horæ periit. Poſtera die, ejusdem cornu vires experti ſumus in alio cane, cujus convulſio multa, at non lethalis, & hic ſine vomitu convaluit. Ab illo tempore innumera cornua, pro vero monocerotis vendita, probæ ſubjeci, ſed fruſtraneo effectu. &c.* Plerumque foſſile hoc pro remedio, contra venena, febres malignas, peſtilentiam, inſigniſſimo venditatur, cumprimis â vulgo: quare cordi gratum eſſe, idque cum reliquis viſceribus laxis roborare, â veneno confirmare, huic adverſari, peſtem abigere, epilepſiam, ſyncopen, cordisque tremorem perſanare dicitur.

§. XXIV.

Verum ſupra laudatus HOECHSTETTERVS *loc. cit.*

cit. pag. 635. jam dicit: *Fabulantur de maxima hujus Spodii efficacia, ac ſi cordis ſpiritus purificaret, corroboraret, animi deliquio prodeſſet, malignitati reſiſteret, & plane eas obtineret vires, quas attribuunt cornui monocerotis. Ego hæc ſpodia, oſſa ac cornua ditioribus, & fictis gaudentibus libenter relinquo; fidant iis, quantum & quamdiu libet: mihi cum Cratone cornu cervi placet.* Et huic ſententiæ plures medicorum adſtipulantur, noſtroque foſſili cornu cervi, vel os de corde cervi, vel ebur recens ſubſtituunt: uti videre eſt, apud FRANCISCVM DE VERVLAMIO *in hiſt. vit. & mort. pag. 191.* JORDANVM *de phœnom. peſt. tr. 3. c. 9. p. 594.* Multi exſiccantem, & adſtringentem ebori foſſili, maxime quod friabile eſt, tribuunt virtutem: quare teſte BOETIO à BOOT *tr. de lap. & gemm. cap. 243.* ad alvi profluvia, gonorrhœam, fluorem album, hæmorrhagias nimias, ventriculi ac jecinoris laxitatem, vermes enecandos, laudatur; externe ulcera ad cicatrices perducere, ad ambuſta & intertriginem prodeſſe, & in pollinem tenuiſſimum redactum, & cum lacte oculis inſtillatum, oculorum lacrymis & lippitudini mederi fertur.

§. XXV.

Noſtra ſententia non plane omni uſu medico carere hoc ſubjectum autumamus; at cum HOFFMANNO *in Clave ad Schrœd. pag. 190.* monemus, ut cum eo prius in canibus periculum faciamus; quoniam facile eſt, ut ab exhalationibus ſubterraneis, veneni quidpiam ſecum ducat. Fovet illud ſubſtantiam terreſtrem teneriorem, ac ſalinam: & cum bolis exacte convenit: hinc adſtringendi leniter, exſiccandique virtute pollet;

&

& pulveribus quoque diaphoreticis interne adhibendis, aut temperantibus, in nimiis ſanguinis & humorum profluviis, cum fructu admiſceri poteſt. Quod vero ejus vim antepilepticam attinet, de hac multum dubitamus. Quamvis enim remedia, ex animali regno deſumta, ſpecificam omnino in morbis convulſivis, & epilepticis inveteratis poſſideant vim: attamen crebra experientia comperit Illuſtris Præſes, ea non niſi recentia hac laude digna eſſe; nec ullum os calcinatum, eo effectu pollere. Profecto, ſi verum fateri licet, commode ſuperſedere poſſumus ebore foſſili; & in ejus locum alia abſorbentia, viliora & parabiliora quæ diaphoretica ſimul pollent virtute, ab animalibus parata, & recentia & uſta, majori commodo & minori pretio ſubſtituere poſſumus.

NOBILI ET PRÆCLARE DOCTO
DNO. CANDIDATO
PRÆSES.

EXquiſitiorem rerum naturalium cognitionem non tantum ornare ſed & perficere Medicum rationalem, nemo facile noſtro tempore, niſi qui pulcherrimo hoc ſtudio deſtitutus eſt, in dubium vocabit. Multi ſunt, qui naturam tantum per ſpeculationes & ſubtiliores de rerum indole ideas cognoſcunt & æſtimant. Alii vero ipſi naturæ imperare ambiunt; cujus generis ſunt, qui res agunt, & naturam rerum corporearum per varios effectus, quos experimenta chymica & mechanica oſtendunt, introſpicere & explicare laborant, & exquiſita phænomenorum, quibus naturæ leges continentur, ſcientia opera divina imitari contendunt. Et tales oportet eſſe, qui ad interiora ſacra artis Medicæ penetrare geſtiunt. Veteres Medicorum vera ſcientia phyſica experimentali caruerunt, & neglecta etiam corporis humani philoſophia, terminos, non niſi ignorantiæ & phantaſiæ fœtus, loco verorum conceptuum infelici ſydere in doctrinam Medicam introduxerunt. Felicius autem in eo noſtrum ævum eſt, quo per experimenta & inventa tum phyſica tum anatomica ſolertiſſimi viri

artem

artem ſalutarem mirum quantum excoluerunt atque illuſtrarunt, & relictis abditis, ad exercendam artem nihil omnino facientibus, in ſcientiæ formam corporis humani philoſophiam redigere laudatiſſimo ſtudio allaborarunt. **Ego itaque** *vehementer lætor, quando tirones artis noſtræ in Academiis ſtudio phyſico & anatomico imbui video; Quo nomine etiam non poſſum, quin ex animo* Tibi Clariſſime Dne. Candidate *gratuler, cum non modo ſalutaria, quæ uſui practico inſerviunt, præcepta ex ore eruditiſſimorum in noſtra Academia Virorum indefeſſo ſtudio imbibiſti: ſed & inſuper non minori induſtria rerum phyſicarum & curioſarum notitiam* Tibi *comparaſti: de quo præſertim ego teſtari poſſum. Nam cum vires in ſenectute mihi relictas, juvenibus in præclaro hoc ſtudio inſtituendis adhuc impendere ſolitus ſum; lectionibus* Tu *iſtis nunquam non magno diſcendi cum ardore intereſſe voluiſti. Ejusdem* Tuæ *in phyſicis induſtriæ teſtem exhibet præſens* Tuum *inaugurale ſpecimen; quo curioſam non minus quam utilem de oſſibus ſubterraneis maxime ebore, ſive elephantis dente, quod hinc inde ex lapidicinis eruitur, quale ingentis & plane mirandæ virtutis in* Tua *patria repertum eſt, materiam pertractare anniſus es. Plures adhuc quidem ſunt, qui hæc animantium oſſa ceu univerſalis diluvii rudera negare audent; at ſine omni fundamento. Quodſi*

exactam

exactam eorum figuræ, materiæ, ſtructuræ, & formæ cum animantium partibus convenientiam intueamur, & inſuper conſideremus, quod igni tradita fœtorem ſalis volatilis oleoſi ſpargant, & quod grandis vitri cauſtici beneficio, in vitream plane maſſam colliquentur; quæ phænomena, uti a me variis experimentis cum unicornu, quod in meo rarithecio conſervo, inſtitutis, obſervata ſunt, tantummodo animalium oſſibus propria deprehenduntur; de veritate rei, & quod dubitandi locus amplius non ſuperſit, ſatis clare convincimur. Applaudo itaque merito TUO *inſtituto, quod hoc paulo curioſius & ſubtilius thema evolvere in hac diſſertatione allaboraveris. Equidem nihil habeo, quod magis voveam, niſi ut feliciſſimis, quos per quadriennium Academicum dirigente Divina gratia ac benedictione in ſtudiis* Tuis *uberrime expertus es, ſucceſſibus etiam conamina* Tua *practica ſecundentur; ut inde &* Tui, *& alma patria & miſeri ægroti fructus repetere poſſint exoptatiſſimos.*

Vale Dab. Halæ D. XI. Januar.
MDCCXXXIV.

(o)